

ΕΤΟΣ 65ον

16 Ιουλίου 2017

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 29 (3346)

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΠΛΕΥΣΗΣ

Ὁ ἀπόστολος Τίτος προερχόταν ἀπό τοὺς ἐξ ἔθνῶν πεπαιδευμένους Ἕλληνας Χριστιανούς, ἀκόλουθος καὶ «γνήσιο τέκνο» τοῦ Παύλου στὰ Ἱεροσόλυμα μαζί μὲ τὸν Βαρνάβα, τὴν ἐποχὴ τῆς σύγκλησης τῆς ἀποστολικῆς συνόδου. Ἐξαιρετος συνεργάτης τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν, ἐπανελημμένα στὴν Κόρινθο, συνοδὸς του στὴ Μακεδονία, ἐπίσκοπος στὴν Κρήτη μὲ περίφημους συνεργάτες τὸν Ζηνᾶ καὶ τὸν Ἀπολλῶ, βρισκόταν στὴ Δαλματία τὴν ἐποχὴ πού ὁ Παῦλος ἀντιμετώπιζε στὴ Ρώμη τὸν κίνδυνο τοῦ μαρτυρίου. Στὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ ὁ Παῦλος τοῦ δίνει πνευματικὲς νοουθεσίες σὲ θέματα ἐκλογῆς ἐπισκόπων, καταπολέμησης ψευδοδιδασκαλιῶν καὶ συμπεριφορᾶς ἠαϊκῶν καὶ κληρικῶν, τονίζοντας ὅτι τὰ ἔργα μας εἶναι ἀποτέλεσμα καὶ λογικὸ ἐπακόλουθο μιᾶς πορείας σὲ μετάνοια, ἀπόδειξη τῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στὴ ζωὴ μας.

Κήρυγμα μὲ ἔνσαρκη πίστη

Ὁ Παῦλος ὑπογραμμίζει στὸν Τίτο ὅτι ἡ δικαίωσή μας, ἡ πνευματικὴ μας ἀνακαίνιση καὶ ἡ κληρονομία τῆς αἰώνιας ζωῆς στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι λόγος ἀξίопιστος καὶ ἀλήθεια ἔνσαρκη. Λόγος δηλαδὴ πού ἐμπιστευόμαστε ἄνευ ὄρων καὶ ὀρίων, πίστη στὴν ὁποία παραδινόμαστε δίχως κρατούμενα, καὶ γιὰ τοῦτο ὁ Τίτος παροτρύνεται ἀπὸ τὸν πνευματικὸ του πατέρα, σὲ κήρυγμά του νὰ ὁμιλεῖ μὲ βεβαιότητα καὶ κύρος. Οἱ Χριστιανοὶ θὰ ἐμπνέονται τότε ἀπὸ τὸν λόγο του καὶ θὰ φροντίζουν νὰ δίνουν τὸ καλὸ παράδειγμα, νὰ γίνονται «ὑπογραμμός» σὲ ἔργα καλὰ, ὠφέλιμα σὲ ὄλους, ἔργα πού θὰ ἀποτελοῦν ἔκφραση τῆς ζωῆς τους καὶ τῆς πίστεως τους στὸν Χριστό.

Ἄρα τὸ κήρυγμα δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀποτέλεσμα διανοητικῆς ἄσκησης καὶ ἔκφρασης ὁμορφῶν ιδεῶν γιὰ νὰ ὁμορφύνει ὁ κόσμος μας. Ἀντίθετα, ἡ λέξις «διαβεβαιοῦσθαι» τοῦ Ἀποστόλου δείχνει ὅτι τὸ κήρυγμα προέρχεται ἀπὸ καρδιά ἀλλοιωμένη ἀπὸ τὴ χάρις τῆς πίστεως, διαπερνάει τίς ψυχές καὶ τὰ σώμα-

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Τίτ. γ' 8-15)

Ἀποστολικές προτροπές

Τέκνον Τίτε, πιστὸς ὁ λόγος· καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιουῦσθαι, ἵνα φροντίζῃς καλῶν ἔργων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ. Ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος. Ὅταν πέμψω Ἀρτεμῖαν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἔλθειν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. Ζητῶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὤσιν ἄκαρποι. Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασαί τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

τα τῶν ἀκροωμένων, τοὺς «ἐνδύει» μέ ἄμφια πνευματικά, τοὺς ἀγιάζει, τοὺς ἀλλοιοῦν καὶ τοὺς προσάγει στὸν Χριστό, ὁ Ὅποιος τοὺς χαρίζει τὴ βασιλεία Του, ἀπὸ τούτη κιόλας τὴ ζωὴ. Ἔτσι τὸ κήρυγμα μπορεῖ νὰ ἀλλιάξει τὰ πάντα, μετατρέποντάς τα σὲ Ἐκκλησία. Αὐτὴ ἡ ἐμπειρία βρίσκεται στὴ βάση τῶν καλῶν ἔργων, ἔργων ἀγωνιζομένων καὶ διαρκῶς καινιζομένων ἀνθρώπων. Τότε τὰ ἔργα μας, στολισμένα μέ πίστη καὶ ταπεινὴ σιωπή, μένουν στὸν αἰῶνα καὶ «λαλοῦν» μέσα στὴ γενικὴ σιωπὴ.

Ἡ ποιμαντικὴ ἀπέναντι στοὺς αἰρετικούς

Συνεχίζοντας ὁ Ἀπόστολος νὰ καθοδηγεῖ τὸν Τίτο καὶ δι' αὐτοῦ καὶ ἐμᾶς, ἔρχεται στὸ θέμα τῶν αἰρετικῶν ψευδοδιδασκάλων πού ἤδη ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ταλάνιζαν τὴν Ἐκκλησία. Τοῦ συνιστᾷ νὰ ἀποφεύγει τίς ἐκτενεῖς συζητήσεις, φιλονικίες καὶ διαμάχες πού δὲν ὀδηγοῦν πουθενὰ ἀλλοῦ παρά μόνον σὲ ὀξυνση τῶν πνευμάτων, ἐφόσον δὲν ὑπάρχει πνεῦμα μαθητείας στὴν ἀλήθεια καὶ μετανοίας. Ἄλλῃστε ἡ Ἀπολογητικὴ δὲν γεννάει ὑποχρεωτικὰ πίστη σὲ αὐτοὺς πού προσπαθοῦμε νὰ πείσουμε, διότι ἄλλο ἢ πειθῶ καὶ ἄλλο ἢ πίστη ὡς χάρη πού πληροφορεῖ τὴν καρδιά γιὰ τὴν Ἀλήθεια. Ἐνα εἶναι σίγουρο: ὅτι ὁ φανατισμὸς ἀπὸ μέρους μας στὴν ἀντιμέτωπιση τῶν αἰρετικῶν δείχνει, ἐκτός ἀπὸ ἄλλα κενά, καὶ τὸ ὅτι δὲν ζοῦμε τὴν πίστη μας. Διαρκῶς ἄς μεριμνοῦμε, μέ ποικίλους ποιμαντικούς τρόπους, ἀκόμη καὶ «τεχνάσματα», μήπως ἀγνοήσουμε ἢ παραγνωρίσουμε τὴν «ἀνάσα» τοῦ Χριστοῦ σὲ κάθε ἄνθρωπο πού θὰ βρεθεῖ δίπλα μας! Μακάρι ὅλοι νὰ σωθοῦν, ὅπως τὸ θέλει καὶ ὁ ἀρχηγὸς καὶ τελειωτὴς τῆς πίστεως μας, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς (Α' Τιμ. 2,4). Ἐκεῖνος δὲν ἐξαίρεσε κανέναν.

Μετάφραση τῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς

Παιδί μου Τίτε, εἶναι ἀξιοπίστα τὰ λόγια αὐτά, καί αὐτά θέλω νά διαβεβαιώνης, ὥστε νά φροντίζουν ἐκεῖνοι πού ἐπίστεψαν εἰς τόν Θεόν νά εἶναι πρωτοπόροι καλῶν ἔργων. Αὐτά εἶναι τὰ καλά καί ὠφέλιμα διὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ' ἀπόφευγε μωράς συζητήσεις, γενεαλογίας, ἐριδίας καί φιλονεικίας διὰ τόν νόμον, διότι εἶναι ἀνωφελεῖς καί μάταιαι. Αἰρετικόν ἄνθρωπον μετά πρώτην καί δευτέραν νουθεσίαν, ἀφνέ τον. Νά γνωρίζης ὅτι ἕνας τέτοιος ἔχει διαστραφῆ, ἁμαρτάνει καί ἔτσι καταδικάζει ὁ ἴδιος τόν ἑαυτόν του. Ὅταν θά στείλω τόν Ἀρτεμῖαν σ' ἐσέ ἢ τόν Τυχικόν, φρόντισε νά ἔλθῃς σ' ἐμέ εἰς τήν Νικόπολιν, διότι ἐκεῖ ἀπεφάσισα νά περάσω τόν χειμῶνα. Τόν Ζηνᾶν τόν νομικόν, καί τόν Ἀπολλῶ κατευδωσέ τους μέ ἐνδιαφέρον, διὰ νά μή τοὺς λείψῃ τίποτε. Ἄς μαθαίνουν καί οἱ δικοί μας νά εἶναι πρωτοπόροι καλῶν ἔργων εἰς ἐπείγουσας ἀνάγκας, διὰ νά μήν εἶναι ἄκαρποι. Σέ χαιρετοῦν ὅλοι ὅσοι εἶναι μαζί μου. Χαιρέτησε ἐκείνους πού μᾶς ἀγαποῦν ἐν πίστει. Ἡ χάρις νά εἶναι μαζί μέ ὅλους σας. Ἀμήν.

(Ἐκ τῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τῶν ἀειμνήστων καθηγ. Β. Βέηλα, Ἀρχιμ. Εὐ. Αντωνιάδου, Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Γερ. Κονιδάρη, Ἔκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ).

Γ' αὐτό καί δέν χρειάζεται «πολεμικό» πνεῦμα, ἀλλῆλα πνεῦμα διάκρισης, διότι στήν προσπάθειά μας νά μεταστραφοῦν οἱ αἰρετικοί ἀδελφοί μας, πιθανόν νά σκανδαλισθοῦν καί κάποιοι καλοπροαίρετοι, γιά τοὺς ὁποίους ἴσως δέν ἔχει σημάνει ἀκόμη ἡ ὥρα τῆς μεταστροφῆς καί πρόωρα νά ὀδηγηθοῦν πικραμένοι ἀπό τόν τρόπο μας σέ πιό ἐπικίνδυνες ἀτραπούς.

Ἀρχαιοπλήηκτοι καί δωδεκαθεϊστές, ὅπως καί ἰουδαϊζόντες ψευδοδιδάσκαλοι καί πολλῶν ειδῶν αἰρετικοί, ὅπως καί σήμερα ὑπῆρχαν καί τότε. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ εὐαγγελιστής στή δική του Β' Ἐπιστολή συμβουλεύει τοὺς πιστοὺς νά μή λῆγουν οὔτε «χαίρετε» σέ κάποιους αἰρετικούς. Βέβαια ὁ ποιμένας δέν μοσεῖ ἐδῶ τοὺς αἰρετικούς, δέν τρέφει ἐμπάθεια ἀπέναντί τους, ἀλλῆλα θέλει νά προφυλάξῃ τό ποίμνιό του ἀπό τήν πιθανότητα νά πληνηθοῦν μερικοί Χριστιανοί, ἂν συναναστραφοῦν μέ αὐτούς.

Ἡ συνδρομή στίς ποικίλες ἀνάγκες τῶν συνανθρώπων μας

Ἀμέσως μετά, ὁ Ἀπόστολος προσκαλεῖ τόν Τίτο στή Νικόπολη, ὅπου ἔχει ἀποφασίσει νά περάσει τόν ἐρχόμενο χειμῶνα, ἀφοῦ πρὶν εἶχε ἀποστείλῃ στήν Κρήτη τόν Ἀρτεμῖ ἢ τόν Τυχικό. Τοῦ συνιστᾷ ἐπίσης νά κατευδῶσῃ τόν Ζηνᾶ καί τόν Ἀπολλῶ μέ περισσῆ σπουδή καί φροντίδα, ὥστε τό γνήσιο αὐτό ἐνδιαφέρον του, σημάδι καρποφορίας τῆς πίστεως του στόν Χριστό, νά χρησιμεύσει ὡς γνήσιο παράδειγμα καί στοὺς ἄλλοιους Χριστιανοὺς. Βλέπουμε λοιπόν πόσο σημαντικό θεωρεῖ ὁ Παῦλος τό νά ἐπιδεικνύουμε στοργή καί φροντίδα ἀγάπης στοὺς συνεργάτες μας, εἰδικότερα μέσα στόν χώρο τῆς Ἐκκλησίας, καί νά μήν ἐξαντλοῦμαστε σέ ἕνα ἐπίπεδο ἀπλῶς τυπικῶν φιλοφρονήσεων καί ἐπιφανει-

16 Ἰουλίου 2017: ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ
Τῶν ἁγίων καί θεοφόρων Πατέρων τῆς ἐν Χαλκηδόνι Δ΄ Οἰκουμ. Συνόδου (451).
Ἄθηνογένους ἱερομάρτυρος († 311).
Ἦχος: πλ. α΄ – Ἐωθινόν: ΣΤ' – Ἀπόστολος: Τίτ. γ' 8-15 – Εὐαγγέλιον: Ματθ. ε' 14-19.
Ἡ ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: 23 Ἰουλίου, Ζ' Ματθαίου.
Ἀπόστολος: Ρωμ. ιε' 1-7 – Εὐαγγέλιον: Ματθ. θ' 27-35.

ακῶν ἐκδηλώσεων γιά νά καλύψουμε τήν ὀκνηρία καί τήν ἀδιαφορία μας, ὅπως κάποιος πού κάνει ἐργασιοθεραπεία γιά νά ξεπεράσει τή λήθη πού τόν συνέχει. Τό «σπουδαίως», ἵσχιόν, αὐτό δηλώνει: νά ἀγαπᾷς καί νά συνδράμεις τόν διπλανό σου, ἐν προκειμένῳ τόν συνεργάτη σου στό πνευματικό ἔργο ὄχι ἀπαθῶς, ἀλλήλα μέ ὄλο σου τό εἶναι, σημάδι καρποφορίας.

Ἄρχιμ. Ἐ.Τ.

Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς Δημητρίου Τρακατέλλη

ΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΕΡΜΗΝΕΥΟΥΝ

Ἀπόψεις Πατερικῆς Βιβλικῆς Ἑρμηνείας

Ἡ Ἁγία Γραφή ἀποκαλύπτει στόν ἄνθρωπο ἕναν θαυμαστό, μοναδικό καί ὑπέροχο κόσμο: τόν κόσμο τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ὁ ὁποῖος, ὅμως, δέν προσεγγίζεται πρόχειρα καί εὐκόλα. Στήν ἐξερεύνησή του καί στήν κατανόησή του χρειάζονται ὁδηγοί προικισμένοι μέ σοφία καί ἀγιότητα. Τέτοιοι ὁδηγοί εἶναι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Πλευρές τοῦ ὑπέροχου ἐρμηνευτικοῦ ἔργου τους παρουσιάζει τό θαυμάσιο καί σέ ἐμφάνιση αὐτό βιβλίο, παραθέτοντας δείγματα τῆς κολοσιαίας, πολυσύνθετης καί ἀκτινοβόλου ἐξηγητικῆς προσφορᾶς τους.

Τό ἔργο αὐτό ἐκδόθηκε στήν ἀγγλική γλῶσσα: ARCHBISHOP OF AMERICA DEMETRIOS TRAKATELLIS *"THE FATHERS INTERPRET"* Aspects of Patristic Biblical Interpretation (dimens. 14x21 cm, pp. 224).

Παρακολουθήστε τό Πρόγραμμα τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (www.ecclesia.gr)

«ΦΩΝΗ ΚΥΠΡΙΟΥ», ἐβδομαδιαῖο φύλλο ὀρθοδόξου πίστεως καί ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής: Ἐπίσκοπος Φαναρίου Ἀγαθάγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διευκρίαιωση, τηλ. 210.7272.388. Ὑπό τῶν ἱερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΚΥΠΡΙΟΥ» σ' ὄλο τόν κόσμο μέσω Διαδικτύου: www.apostoliki-diakonia.gr